

Söz manysyn biler bolsaň

Category: Kitapcy, Sözler, Türkmen dili

написано kitapcy | 22 января, 2025

Söz manysyn biler bolsaň

SÖZ MANYSYN BILER BOLSAÑ

Dul- bu sözüň asly, başy boş aýal maşgala berilen sypat at bolup,

Ol adamsynyň ýa-atasynyň duluny-ýagny törüni saklap oturan dul zenany manyda atlandyrylypdyr.

Aslynda, gadymy türki kowumlardan döp bolup gelen „Dula bakyp aglamak“ ya-da (gödegrägem bolsa-da bagyşlaň) „Enesini dula bakdyrarn“ „duluňda sünmäsiň“ ýaly ýañzytma aýtgylarynda duş gelyän „Dul“söziniň gelip çykmagyna sebäb bolan bir dessur bolupdyr. Bir adam ýa zenan dünýeden gaýganda, merhumyň ýakynlary köne esgi matalardan düwüp,örüp heýkel ýasap,sol heýkele- Tul,dul,titul -ýaly at berip, şol Dula bakyp aglapdyrlar. Haçanda zenana durmuşyny täzelände Duly terk edipdirler. Şol möhlete çenli oturmaklyga,„Dul saklamak“ diýlipdir. Islam dininiň ýaýramagy bilen bu dessurlar aradan aýrylyp, dul sözi diňe öýüň töri hökmünde düşünilipdir.

Sallah- bu sözüň köki „Sal“ sözünden alynypdyr, ýeke,ýeke sal -ýagny,agajyň ýeke çykan şahasyna kyýas edilip(meňzedilip) alynan at.

Türki dilleriň etimologiki sözlüğinde(awtory Sewortýan)ot ýakylýan ojaga „sal“ ojakda düş-büş edýäne „Salçy, salah“ diýlip at berilipdir. Bu sözlerden ojagyň täk eýesi,jübüti ýok manyny alyp bolýar.

Türkmen dili